

EAPC - Gestió de la informació: transparència i protecció de dades

Com portem les obligacions de transparència? (1a part)

28-11-2022

Gairebé vuit anys. Aquest és el temps que ha passat d'ençà de l'aprovació de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern (en endavant, LTC). Sembla prou temps, doncs, perquè les administracions públiques catalanes hagin pogut dur a terme totes les adaptacions necessàries a les seves organitzacions per complir les obligacions que imposa aquesta Llei, a fi d'assegurar l'efectivitat del dret a saber que tenim totes les persones.

El temps transcorregut des de la vigència de la LTC és més que suficient per poder fer una avaluació general sobre el grau de compliment per part dels subjectes obligats. En aquest primer apunt efectuaré unes consideracions generals, a partir de les quals em centraré en les obligacions de publicitat activa, i en un segon apunt analitzaré tot allò relatiu al dret d'accés a la informació pública.

En ambdós casos prendré com a referència l'[informe d'avaluació del Síndic de Greuges](#) publicat el primer semestre d'enguany, que emet i fa públic anualment, en compliment del que estableix l'article 93 de la LTC. En efecte, aquest precepte encomana a aquesta institució estatutària l'elaboració anual d'un informe general d'avaluació de l'aplicació de la LTC i la presentació al Parlament.

De fet, aquesta no és l'única avaluació que imposa la LTC. L'article 6.3 de la LTC determina, en relació amb les obligacions de publicitat activa, que "Els subjectes obligats han d'establir procediments basats en indicadors objectius per a avaluar el compliment de les obligacions de transparència. En els procediments d'avaluació s'ha de garantir la participació d'experts independents i dels ciutadans".

Aquesta obligació imposada per la LTC a cada administració també ha estat recollida expressament en el Decret 8/2021, de 9 de febrer, sobre la transparència i el dret d'accés a la informació pública (en endavant, RLTC). Així, l'article 15 del RLTC, sota la rúbrica "Avaluació del grau de compliment", disposa en l'apartat primer el següent: "Cada administració pública ha d'establir els procediments adequats per tal d'efectuar una anàlisi amb la finalitat d'avaluar el

grau de compliment intern de les seves obligacions de publicitat activa i donar-ne publicitat activa per tal de garantir el compliment dels requisits que, a aquest efecte, disposa l'apartat tercer de l'article 6 de la Llei 19/2014, del 29 de desembre. Els procediments d'avaluació han de garantir la participació de persones expertes independents i de la ciutadania.”

L'informe anual del Síndic de Greuges avalua el grau de compliment de totes les obligacions imposades per la LTC, no només les relatives a la transparència o publicitat activa i el dret d'accés a la informació pública, sinó també d'altres, com ara les corresponents al bon govern o als grups d'interès. En tot cas, en aquest article em centraré en les consideracions de l'informe sobre les obligacions de publicitat activa.

En l'informe es fa notar que és el primer que s'emet a partir de l'entrada en vigor del RLTC, si bé una part de les dades i les actuacions s'han obtingut durant l'any 2020. Cal prestar atenció, doncs, a l'informe anual següent, a fi de valorar de manera més precisa l'impacte del RLTC en el compliment de les obligacions de transparència.

1. Consideracions generals

Com a primera consideració general, el Síndic reitera allò que ja havia manifestat en informes precedents, en el sentit de destacar que es dona una doble velocitat en el grau de compliment. Així, el grau d'adequació està directament relacionat amb la dimensió i els recursos dels subjectes obligats, de manera que és molt elevat en les administracions públiques grans i, per contra, es detecten moltes mancances en les organitzacions petites.

En relació amb les administracions que tenen menys recursos, l'informe destaca la importància formidable del Consorci Administració Oberta de Catalunya (AOC), que, en crear un model de portal de transparència, ha permès als ajuntaments més petits de complir uns mínims.

Afegeix el Síndic de Greuges que aquesta dualitat en el grau de compliment de les obligacions de transparència també es reproduïx entre les administracions matriu i les entitats vinculades o dependents, atès que en aquestes últimes es detecta un grau de compliment més baix, la qual cosa evidencia que potser no tenen el suport necessari per part de l'administració referent.

En relació amb aquestes dificultats que tenen les administracions petites per complir les obligacions de transparència, el Síndic de Greuges recomana adoptar mecanismes de cooperació i suport, mesures que estan expressament determinades a l'article 94 de la LTC.

Un cop efectuades aquestes consideracions generals, em referiré a les deficiències més rellevants que es destaquen a l'informe respecte de les obligacions de publicitat activa.

2. Publicitat activa

En relació amb l'obligació de publicar informació als portals de transparència, l'informe destaca el grau elevat de compliment per part de l'Administració de la Generalitat, amb caràcter general. Per contra, aquest grau elevat no es manté en el cas de les entitats del sector públic de la Generalitat.

En l'àmbit municipal es detecta, en molts casos, una certa dispersió als llocs o espais en els quals es publica la informació, atès que una part s'inclou als portals de transparència, però una altra consta al web institucional, o a la seu electrònica, etc. Aquesta circumstància s'ha de valorar negativament, atès que dificulta l'accessibilitat a la informació.

L'informe es refereix en general al grau baix de compliment en relació amb l'actualització de la informació, i també en allò relatiu a l'exigència de publicar-la en formats reutilitzables. També destaca de manera negativa la poca presència d'espais que permetin a la ciutadania exercir el seu dret a formular propostes i suggeriments. I, en connexió amb l'exigència d'establir canals de comunicació de la ciutadania amb les administracions, l'informe ressalta igualment en negatiu que en molts casos no es publica l'adreça corporativa de contacte dels alts càrrecs, personal directiu o càrrecs electes.

Altres informacions de publicació obligatòria que l'informe troba a faltar en la majoria de portals de transparència són les següents (afegeixo entre parèntesis els preceptes que n'imposen la divulgació):

- Agendes que incloguin les reunions amb grups d'interès, mancança detectada sobretot en les entitats locals (art. 55.1.c de la LTC i 27 i 33 del RLTC).
- Declaracions d'activitats, patrimonials i d'interessos (art. 11.1.b i d de la LTC i 32 del RLTC).
- Currículum dels càrrecs electes (art. 9.1.b i 57.1 de la LTC i 16 i 18 del RLTC).
- Retribucions dels alts càrrecs, personal directiu i càrrecs electes (art. 11.1.b de la LTC i 25 i 31 del RLTC).
- Respostes anonimitzades a consultes plantejades sobre la interpretació i l'aplicació de les normes (art. 10.1.b de la LTC i 34 del RLTC).

En definitiva, en relació amb les obligacions de publicitat activa hi ha encara deficiències importants que es repeteixen en un percentatge molt elevat d'administracions públiques catalanes. La segona part d'aquesta anàlisi sobre com portem les obligacions de transparència, la dedicaré a l'altre pilar del dret a saber, el dret d'accés a la informació pública, cosa que ens permetrà tenir una visió completa de quin és l'estat de la qüestió en matèria de transparència.

Carles San José Amat

Consultor i formador al sector públic en matèries de transparència, protecció de dades i procediment administratiu en general